

Huvudman

Höglandsförbundet
info@hoglandet.se

Beslut

Datum 2025-11-25

Dnr SI 2025:6436

Sida **1 (8)**

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Brinellgymnasiet 1 i Nässjö kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Höglandsförbundet att senast den **17 april 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister gällande utbildningens omfattning och innehåll på introduktionsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Höglandsförbundet inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Höglandsförbundet ska vidta följande åtgärder

Utbildningens omfattning på introduktionsprogrammen

1. Se till att utbildningen på introduktionsprogrammen bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier, om det inte finns särskilda skäl att minska utbildningens omfattning för en elev som begär det. Detta innebär att eleverna, i genomsnitt, ska ges undervisning om minst 23 timmar i veckan. (17 kap. 6 § skollagen)
2. Se till att beslut om reducerat program fattas inom ramen för ett åtgärdsprogram för de elever som önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. (9 kap. 6 § gymnasieförordningen [2010:2039])

Utbildningens innehåll på introduktionsprogrammen

1. Se till att utbildningen för elever på introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkintröduktion utformas för en enskild elev. I detta ingår att se till att utbildningen på introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkintröduktion innehåller gymnasiekurser, alternativt nivåer eller delar av nivåer i gymnasieämnen, för de elever som har förutsättningar att läsa det eller som behöver det för sin fortsatta

utbildning. (17 kap. 4 § skollagen samt 6 kap. 6 och 8 §§ gymnasieförordningen)

2. Se till att elevers individuella studieplaner i förekommande fall innehåller uppgifter om praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen. (1 kap. 7 § gymnasieförordningen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:6436) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Brinellgymnasiet 1 i Nässjö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Brinellgymnasiet 1 följer gällande bestämmelser om utbildningens omfattning och innehåll på introduktionsprogram.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 7 oktober 2025 och 8 oktober 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat elevers individuella schema och individuella studieplaner. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Utbildningens omfattning på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanterad undervisningstid

Skolinspektionen har inför och under besöket på skolan tagit del av individuella scheman för respektive elev som intervjuats från skolans tre introduktionsprogram, individuellt alternativ, språkintröduktion och yrkesintröduktion. Av samtliga scheman framgår att ingen elev har undervisning i genomsnitt minst 23 timmar i veckan och i samtliga intervjugrupper uppges att ingen elev på skolenheten läser 23 timmar i veckan. Lärare och representanter för elevhälsan säger att elever hade kunnat läsa heltidsstudier men inte gör det och att anledningen till det bland annat är att några grundskoleämnen ligger schemalagda parallellt, att det av organisatoriska skäl inte går att erbjuda eleverna alla grundskoleämnen och att eleverna generellt sett inte erbjuds att läsa gymnasiekurser/nivåer eller delar av nivåer i gymnasieämnen. Representanter för elevhälsan säger att det också handlar om en resursbrist, medan rektorn säger att skolenheten har tillräckligt med resurser för att tillgodose heltidsstudier för alla elever. Rektorn uppger att hen har haft schematekniska och organisatoriska svårigheter på skolenheten.

Reducerat program

Lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn uppger vidare att de på skolenheten finns flera elever vars program reducerats och att kurser eller ämnen har plockats bort från deras utbildning, utan att beslut om det har fattats inom ramen för ett åtgärdsprogram. Rektorn, representanter för elevhälsan och lärare uppger att några skriftliga beslut om att reducera program inte fattas för dessa elever, med undantag för några enstaka, utan att reducering av program beslutas på möten och endast dokumenteras i mötesanteckningar.

Rättslig reglering

Enligt 17 kap. 6 § skollagen ska utbildningen på introduktionsprogram bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl.

Enligt 9 kap. 6 § gymnasieförordningen får en elev i gymnasieskolan befrias från undervisning i ett eller flera ämnen, nivåer i ämnen eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram.

För utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025 har 9 kap. 6 § gymnasieförordningen följande lydelse enligt lag 2023:654: En elev i gymnasieskolan får befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med utbildningens omfattning på introduktionsprogram. Utredningen visar att eleverna på Brinellgymnasiet 1 inte får sin garanterade undervisningstid och att ingen elevs studier omfattar minst 23 timmar i veckan i genomsnitt.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans arbete med att reducera elevers program. Utredningen visar att elever befrias från undervisning i ett eller flera ämnen utan att beslut om detta fattas inom ramen för ett åtgärdsprogram.

Innehållet på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Bedömning av elevers kunskaper när de tas emot till språkintröduktion

Elever, lärare och representanter för elevhälsan uppger att när en nyanländ elev skrivs in på språkintröduktion så har skolans studie- och yrkesvägledare samt mentorn på språkintröduktion ett samtal med eleven. Under samtalet identifieras elevens målsättning, elevens skolbakgrund och annan relevant erfarenhet. Lärare och representanter för elevhälsan uppger att Skolverkets kartläggningsmaterial därefter genomförs och att en bedömning av elevens kunskaper görs omgående. De uppger också att elevernas studier planeras efter vad som framkommer i bedömningen och att en individuell studieplan tas fram.

Innehållet i utbildningen på introduktionsprogrammen

Skolinspektionen har tagit del av huvudmannens plan för utbildningen på introduktionsprogram. Av planen framgår bland annat att elever som läser individuellt alternativ och har förutsättningar att läsa hela eller delar av nivåer i gymnasieämnen, får möjlighet att göra det. Det framgår också av planen att undervisning för eleverna på språkintröduktion ska erbjudas i

flera ämnen, så att eleven ges förutsättningar att snabbt komma vidare i sin utbildning och så att elevens tidigare förvärvade ämneskunskaper kan utnyttjas. På frågan om elevernas utbildning på introduktionsprogrammen utformas utifrån planen svarar skolans studie- och yrkesvägledare att det ska den göra och att det görs i stort. Rektorn säger att hen känner till huvudmannens plan för introduktionsprogram men att planen nyligen är framtagen och att hen bara har hunnit titta igenom den.

Vidare framgår av individuella scheman samt intervjuerna med eleverna, lärarna, representanterna för elevhälsan och rektorn att utbildningen på individuellt alternativ innehåller grundskoleämnena som eleven saknar godkända betyg i och för vissa elever också en insats i form av resurstid där eleverna tillsammans med lärare arbetar vidare i ämnena de ligger efter i. Det framgår vidare att eleverna på introduktionsprogrammet språkintröduktion ges en undervisning med tyngdpunkt i det svenska språket. I elevernas utbildning ingår svenska som andraspråk och grundskoleämnena som eleverna inte har godkända betyg i. Flera elever på språkintröduktion ges också insatsen resurstid och även insatsen förberedelse inför att läsa vissa grundskoleämnena. Det framkommer dock i intervjuer med samtliga intervjugrupper och av elevers individuella studieplaner att eleverna på individuellt alternativ och språkintröduktion inte erbjuds studier i gymnasiekurser/nivåer eller delar av nivåer i gymnasieämnena, mer än i undantagsfall. Lärare och representanter för elevhälsan uppger att det finns elever på individuellt alternativ som har förutsättningar att läsa gymnasiekurser/nivåer eller delar av nivåer av gymnasieämnena samt elever på språkintröduktion som behöver gymnasiekurser/nivåer eller delar av nivåer av gymnasieämnena för sin fortsatta utbildning, men som trots detta inte läser det. Tidigare har elever kunnat läsa gymnasiekurser i sin ordinarie undervisningsgrupp på introduktionsprogrammet, men aktuellt läsår erbjuds inte eleverna det. Rektorn bekräftar dessa uppgifter och säger att anledningen till att elever inte erbjuds att läsa gymnasiekurser/nivåer eller delar av nivåer av gymnasieämnena i sin ordinarie undervisningsgrupp är att det inte blivit bra för de elever som läst sådana gymnasiekurser när de sen kom in på ett nationellt program. Dessa elever fick då ett hål i sitt schema i år 1 på det nationella programmet. Rektorn säger att det sedan också blir svårare för eleverna att läsa ämnet igen i år 2, med det avbrott som uppstår i år 1. I intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framkommer också att eleverna inte heller, mer än i något undantagsfall, erbjuds att läsa gymnasiekurser/nivåer eller delar av nivåer av gymnasieämnena tillsammans med elever på de nationella programmen.

Av elevernas schema samt intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn framkommer att utbildningen på introduktionsprogrammet yrkesintröduktion utformas både för en grupp elever och för

en enskild elev. Utbildningen på yrkesintroduktion innehåller yrkesinriktad utbildning och praktik. För eleverna som Skolinspektionen intervjuat som läser år 2 och 3 på yrkesintroduktion innehåller utbildningen gymnasiekurser som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram samt annan yrkesinriktad utbildning.

Individuella studieplaner

Skolinspektionen har inför och under besöket tagit del av 22 individuella studieplaner. Av samtliga individuella studieplanerna framgår bland annat vilken studieväg eleven går, elevens studier i grundskolans ämnen, utbildningens mål och längd, i aktuella fall delar av nivåer i ämnen på nationella program, annan yrkesinriktad utbildning, och, när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot.

Av samtliga intervjuer samt elevers scheman framkommer, som redovisats ovan, att andra gynnsamma insatser, exempelvis resurstid och förberedelse inför att läsa vissa grundskoleämnen, ingår i flera elevers utbildning. Vidare framkommer av elevers schema och av intervjuer med samtliga intervjugrupper att flera elever har praktik i sin utbildning. Uppgifter om att andra gynnsamma insatser och praktik ingår i elevernas utbildning saknas dock i förekommande fall i elevernas individuella studieplaner.

Rättslig reglering

Bedömning av elevers kunskaper när de tas emot till språkintröduktion

Av 17 kap. 14 a § skollagen framgår att när en nyanländ elev tas emot till språkintröduktion ska elevens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska göras skyndsamt så att en individuell studieplan kan upprättas för eleven inom två månader från mottagandet. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen. Enligt 6 kap. 7 § gymnasieförordningen ska huvudmannen fortlöpande bedöma elevens kunskapsutveckling för att eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning.

Innehållet i utbildningen på intröduktionsprogrammen

Av 17 kap. 4 § skollagen framgår att programinriktat val och yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga intröduktionsprogram ska utformas för en enskild elev.

Enligt 6 kap. 5 § gymnasieförordningen ska yrkesintroduktion i huvudsak innehålla yrkesinriktad utbildning. Den får innehålla hela eller delar av nivåer i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram eller annan yrkesinriktad utbildning. Utbildningen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande enligt 4 kap. 12–14 §§ eller praktik. Yrkesintroduktion får också innehålla

grundskoleämnena som eleven saknar godkända betyg i. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Av 6 kap. 6 § gymnasieförordningen ska individuellt alternativ utformas utifrån elevens behov och förutsättningar. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven saknar godkända betyg i. Den får även innehålla hela eller delar av nivåer i gymnasieämnena. Om eleven har förutsättningar för att läsa hela eller delar av nivåer i gymnasieämnena ska utbildningen också innehålla sådana. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Av 6 kap. 8 § gymnasieförordningen ska språkinträdelse innehålla undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. Undervisning i enbart dessa ämnen kan bedrivas under en kort inledande period. I övrigt ska språkinträdelse utformas utifrån de bedömningar som ska göras enligt 7 § och innehålla de ämnen som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i och nivåer i gymnasieämnena. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

De ovan redovisade bestämmelserna i 6 kap. 5, 6 och 8 §§ har ny lydelse enligt lag 2023:654 och ska tillämpas i fråga om utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan som påbörjats före den 1 juli 2025 ska äldre bestämmelser fortfarande gälla.

Individuella studieplaner

Av 17 kap. 7 § skollagen ska utbildningen på ett introduktionsprogram följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Av 1 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att den individuella studieplanen för elever som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan bland annat ska innehålla uppgifter om utbildningens mål och längd, delar av nivåer i ämnena, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen, och när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i innehållet i utbildningen på introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkinträdelse. Skolinspektionens utredning visar att utbildningen på individuellt alternativ inte utformas utifrån varje elevs behov och förutsättningar eftersom eleverna inte ges möjlighet att läsa gymnasiekurser eller

gymnasieämnena trots att de har sådana förutsättningar. Skolinspektionens utredning visar också att utbildningen på språkintröduktion inte innehåller de ämnen som eleven behöver för sin fortsatta utbildning då inte heller dessa elever ges möjlighet att läsa gymnasiekurser eller gymnasieämnena, trots att de har förutsättningar till det.

Skolinspektionen bedömer även att det finns brister i skolans arbete med individuella studieplaner på intröduktionsprogrammen. Skolinspektionens utredning visar att det i förekommande fall inte framgår av elevernas individuella studieplaner att deras utbildning innehåller praktik eller andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.

I övrigt framkommer inte att verksamheten bryter mot författningarnas krav vad gäller utbildningens innehåll på yrkesintröduktion samt bedömning av elevers kunskaper när de tas emot till språkintröduktion.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Höglandsförbundets verksamhet vid Brinellgymnasiet 1 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid, beslut om reducerat program, innehållet i utbildningen på intröduktionsprogram samt individuella studieplaner. Det finns därför skäl att förelägga Höglandsförbundet att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Eleonore Lindén

Föredragande
Signerat av: Eleonore Lindén

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Nerman Hopovac medverkat.